שאול שיף

זיווג שני

קיבלתי רשות לפרסם את ההתכתבות (בדואר אלקטרוני) המובאת להלן, ללא פרסום שם המשפחה של העומדות מאחוריה. לבנה היא בת 61 ואילו דבורה בת 65. שתיהן אלמנות וכל ילדיהן נשואים. שתיהן עם רקע אקדמי ומזוהות עם הציבור הדתי־לי.

**לבנה: האם ט"ו באב יעבור אצלך בשקט? דבורה: בשקט מאוד. כל הנכדים אצלי, שיהיו בריאים, והטיטולים והשלגונים זורמים כמים. לבנה: מה קורה עם הידושלמי, את הולכת לפגישה שנייה? דבורה: אפילו לא ראשונה. משרדי השידוכים גובים סכום גבוה מאוד, והסחורה? ה' ירחם. משיחת הטלפון אתו, הבנתי שהוא מחפש אחת שתגדל לו את משק הבית ותבשל לו ושתקיים קשרים טובים עם בניו ונכדיו. לבנה: בן כמה האיש? דבורה: הוא־אומר 72. אני לא מתכוונת להתחיל סיבוב שני כעורכת בית. לבנה: בכל מקרה את חייבת לקיים בית מסודר. לנכדים ולך את לא מבשלת, לא מנקה? דבורה: ודאי, אבל לא אלך לשנות את מצבי הנוכחי רק כדי שאהיה עורכת בית וכו' לבן־זוגי. משרדי השידוכים דוחפים מה שבא להם ליד, ללא שום ניסיון להתאמה מינימאלית. אני יודעת שאני צריכה לוותר על לא מעט דברים, אבל, שתהיה איזושהי התאמה. לבנה: ניסית את "ישפה"? אומרים שהם רציניים. דבורה: לא ניסיתי כי הם לא מטפלים בגילאים שלנו. מקסימום עד גיל 40. חבל שאין משרד רציני שמתמקד אך ורק בגילאים הגבוהים וסורק גם את המצב בחו"ל. דבורה: ומה אצלך? לא עייפת מהנסיעות לשבתות הלוך וחזור חזור והלוך? לבנה: אכן נמאס ונמאס. למרות שמדובר בילדי האישים אבל הבדידות גרועה יותר. דבורה: אפשר כבר להציע לך? באופן עקרוני כן, אלא שיש לי עדיין בתוך נשמתי את הבעיה עם בעלי ז"ל. דבורה: איזו בעיה? לבנה: הוא ביקש ממני כמה פעמים לפני פטירתו שאשתדל לא להתחתן שוב. דבורה: ככה ממש? לבנה: כן, ואני לא בטוחה שזה בא אצלו מקנאות. דבורה: אני מוכרחה לצטט לך משהו. חכי, אני כבר חוזרת.

ראי מה שהרבי מלובביץ' כותב, אולי זה יישר לך את הראש והלב (אמנם זה נכתב לגיל צעיר מאתנו אבל הפרינציפ אותו פרינציפ): "מובן וגם פשוט הצער והכאב והרבה יותר מזה באברן הבעל ואבי המשפחה.... אבל, ביחד עם זה, ובפרט שנתברכה מה' בילדים, שעל־ידי זה מוטלת עליה שליחות קדושה וגם נעימה, אף כי לפעמים די כבדה, בנוגע לחינוכם - הרי כתוצאה מזה מובן שצריכה להשתדל לסדר חיים רגילים, ובלשון העולם: נורמליים, בכל הפרטים ובשלמות ככל האפשר. כותבי, פשוט, חיי משפחה על־ידי נישואין. ודלא כסעות רבים אשר על־ידי זה פוגעים ח"ו ברגשות הנשמה של הנפטר היקר וכו'. כי אם אדרבה ולהיפך, שהרי הנשמה נמצאת בעולם האמת וריאה כל עניין לאמיתתו. ואם מצד זיכרון הנשמה, אפילו כשהזיכרון טרי עדיין, נמנעים מלעשות דבר המוכרח וגם טוב בשביל הילדים וגם בשביל עצמה, נגרם על־ידי זה צער ועוד יותר מזה לנשמת הנפטר, שאין רצוני להאריך בדבר. ואדרבה, כשהנשמה בעולם האמת רואה שמייסדים החיים המתאימים לתורתנו, תורת אמת, הנקראת גם תורת חסד, שכל הוראותיה אמת וחסד, הרי גורמים נחת רוח אמיתי לנשמה". מה את אומרת על זה?

לבנה: איפה הוא כותב את זה? דבורה: המכתב מתפרסם ב"מנחם ציון" כרך ב' עמוד 554. ראיתי את זה ב"משפחה חסידית" של כפר חב"ד. ישנן הוראות מפורשות ממנו לאלמנים ולאלמנות להתחתן. לבנה: אם יקום משרד מיוחד של מתנדבות מהציבור שלנו לעניין הזה, אז יהיו אולי תוצאות טובות יותר. גם בזה צריכה להיות תחושה של שליחות ולא רק של איך מנפחים את הכיס עם כסף. אולי נתחיל בזה שתינו? דבורה: רעיון. מגיל 50 פלוס. אישית הייתי מוכנה לשלם בעין יפה למשרד שידוכים על התוצאה ולא סתם בשביל רישום, שאחריו יש הצעות שלא מתחברות בכלל, והם עושים את זה כדי להצדיק את הסכום הגבוה שהם גובים, ושהאיש או האישה לא יוכלו לטעון, שלא הציגו להם מועמדים. ציניות אימוה של רוב משרדי השידוכים.

בסוד שיח / השבים בתשובה

"הריני מקבל עליי"

אני עומד בבית הכנסת, ומסתובב להביט במבט משתומם בזה שעומד לידי. לפני קריאת שמע של שחרית, הוא מניח את ידיו על עיניו ומלמלמ לעצמו: "הריני מקבל על עצמי עול תורה ומצוות ועול מלכות שמיים...", ומיד לאחר מכן הוא ממשיך בתפילה.

אני המום. מעולם לא ראיתי אדם שמברך על עול המצוות בכוונה כזאת, כמו האיש הזה. מה יש לברך על העול הזה? הרי זה עול! בדיוק כמו! קמים בבוקר - ישר נסילת שש: אחר כך מיד "מודה אני", תפילות וברכות. לא זזים מטר בלי כיפה וציציות: לא מכניסים דבר לפה בלי לברך: לא מתחילים את היום בלי תפילה ארוכה־ארוכה.

והוא מברך על זה?!

אני הושב על השבוע האחרון שלי - איך אבא שלי התחנן לפניי בכל בוקר מחדש שאקום לתפילה ; איך אמא הזכירה לי "מזוזה!" בכל פעם שיצאתי מהבית, ואיך אחותי הסתכלה עליי כששכחתי לברך לפני ששתיתי, בדיוק באותו המבט שאני נעצתי כרגע באיש שישב לצידי.

על זה להודות?

אני נזכר בשבוע שעבר, איך שיצאנו כל החבר'ה לסרט בקולנוע, והשחקנית הייתה קצת... ככה... חשופה... ואני חייכתי עם כולם, כדי להרגיש גבר, לא ה"חנון" ה"דוס", שתמיד מודיע את העיניים בקטעים הלא יפים.

"די! נשבר לי!" אני צועק מאה פעמים ביום. "אני רוצה להיות חופשי!" לא לחשוב על כל מילה שיוצאת לי מהפה אם היא לשון הרע, או רכילות, או אבק לשון הרע וחשש רכילות ביחד... לא רוצה לקום כל בוקר מוקדם בשביל להספיק להתפלל במניין, לא רוצה ללכת לבריכה נפרדת מחוץ לעיר, לא רוצה לסרב כשכולם הולכים לים.

אני שם לב שהמבט שלי עדיין נעוץ באותו מתפלל, שכבר מזמן סיים את תפילת שמונה עשרה, ועכשיו הוא מחזיר לי מבט עז משלו.

אני משפיל את עיניי בבושה, מתעמק בסידור למראית עין, וחושב עליו ועל מה שאמר. הוא דווקא לא נראה לי "דוס" כזה.

המילים שלו מכות בי, משלטלות אותי. אני לא יכול יותר. אני סוגר את הסידור, מתעלם מהמבט הכועס של אבא שלי, ויוצא מבית הכנסת.

בחוץ אני מתיישב על אבן גדולה, עוצם את העיניים וחושב. אני נזכר בטעם האחר שהיה למים, שלא בירכתי עליהם: גזכר ביום המעצבן שעבר עליי אחרי שלא קמתי לתפילה, ונזכר בהרגשה הנוראית שהייתה לי אחרי הסרט ההוא. אני נזכר בקול הקטן שלוחש לי לפעמים "צבוע אחד! די כבר עם ההצגות!" ונזכר בכל הפעמים ששמעתי אותו והתעלמתי ממנו. ועכשיו אני יודע שהכל הצגה, אפילו החיוכים והצחוקים. זה לא אמיתי. אני לא באמת מאושר. אני חושב לעצמי, אם היו נותנים לי משהו לאכול אבל מזהירים אותי שזה יהרוס לי את כל הגוף, ישרוף את כל האיברים, האם הייתי אוכל?! אז למה אני מאכיל את הנשמה שלי בדבר הזה?! למה זה מגיע לה?!

המילים ששמעתי סוגרות עליי, חוסמות לי את הגרון, או שאולי אלו הדמעות שיורדות לי לפתע על הלחיים - מאיפה הן הגיעו?! הדברים שרשם הישיבה אמר בדרשה האחרונה שלו עולים מולי, מרגיעים, מלטפים. "פתחו לי פתח כחדו של מחט, ואפתח לכם פתח כפתחו של אולם." אני רוצה, אני רוצה לפתוח פתח. אבל האם אני יכול? אני חושב לעצמי, חטאתי כל כך הרבה! איך אוכל עכשיו לחזור? מאיפה אמצא את הכוחות?... "אבא!" אני מרים את הראש ולוחש. לשמיים. "בבקשה תעזור לי... כל כך קשה לי!"

אני רגע פתאום. "במקום שבעלי תשובה עומדים, גם צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד." ואני הייתי שם. ראיתי הכל. האם חזרתי?

אני יודע את התשובה. הפתח שפתחתי מתרחב, ופתאום חם לי, כאילו נבנסתי למקלחת חמה וטובה. טוב לי עכשיו. הוא סולח לי, הקב"ה. אני מרגיש את זה. הוא תמיד סולח ואם רק אתחרט באמת, הוא יסלח לי על הכל. ואני מתחרט, מבטיח להשתדל יותר. מבטיח לחזור.

למחרת, בבית הכנסת, רגע לפני קריאת שמע של שחרית, אני מכסה את העיניים, מרגיש את המחיצה ביני לבין העולם שבחוץ, ואומר בכוונה ובקול שקט את המילים הנפלאות האלה. בחור שעומד לידי מסתובב להביט בי בתדהמה, ואני מחייך לעצמי וחוזר על אותן המילים, מעט יותר בקול: "הריני מקבל עליי עול תורה ומצוות ועול מלכות שמיים." (מתוך הגיליון הריביעי של "קונגל" - פינה ליוצרים דתיים. העורך: אור ריישרס. כתבה: שלומית בלאו)